

CAPUT II.

Ingratitudo hominum fuit magis perversa quando amor Christi fuit magis excessivus.

§. PRIMUS.

Ex maiori excessu amoris eruit ingratitude motiva, ut sit beneficiorum immemor.

581 **A**MOR Christi æquè fuit sapiens, & excedens, cui opposita hominum ingratitude æquè fuit perversa atque immemor. Exhibuit se Divinus amor sapientem & excellentem Verbi incarnationem, natalitio, doctrina, & miraculis, quæ Christus edidit pro remedio hominum. Ingratitude verò Hebræi populi illis omnibus correspondit malitia: nam Christum ipsum negavit, quia vidit hominem: in præsepio necem illi machinatus est: propter doctrinam & miracula blasphemavit; & tandem inter duos latrones Cruci affixum innumeris tormentis & opprobrijs interfecit: *Morte turpissima condemnemus eum* Fuit Judæorum extremæ malitiæ deliberatio.

*Amoris
Dei
excessus.*

Sap. 3.

*Excessus
Dei
amoris
est
maximus.
da Phil.*

582 Negari non potest maximum Divini amoris excessum fuisse Deum fieri hominem: quia sic se veluti exhaustit pro remedio hominum: *Exinanivit semetipsum.* Fuit excessus maximus, quia se minuit Deus, ut nos cresceremus: & diminui se, ut alter

crescat, amor humanus non est, sed excessus Divinus. Eodem loco ait Paulus, quando Christus se minuit, Deum se ostendisse: *Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit.* Se minuit, ut homo cresceret: nam Deus fecit se hominè, ut hominem faceret Deum. Et quidem diminui, ut alius cresceret, facere de proprijs diminutionibus gradum ad alterius augmentum, æquè est excessus amoris, & demonstratio Divinitatis: nam solus homo Deus novit operari talem excessum.

*Indecerum
ingrata
correspondentia.
Noli Deum
agnoscere.*

583 Cæterum huic tanto excessui ita pessimè fuere homines correspondentes, ut quia viderunt hominem, noluerunt agnoscere, & fateri Deum. In domo Caiphæ fuit ille excessus damnatus tamquam blasphemia, *Audistis blasphemiam.* In prætorio tamquam delictum contra legem: *Secundum legem debet mori.* Sed quaero: nonne Pontifices, Scribæ, & Pharisei, qui damnarunt Christum, sciebant ex ipsis Prophetijs, quas interpretabantur, illum futurum Deum simul & hominem: Verbum Dei personam esse distinctam à prima, & futurum Messiam assumptam carne, ac mundi redemptorè? Nonne sciebant Christum jam venisse præscripto ac statuto tempore per Prophetas: & ex prodigijs, quæ edebat, satis patere, esse Dominum in lege promissum? Cur igitur ignorarunt Christum, quod viderunt hominem? Hæc omnia Judæi perspetè habuerant, cū in Christo prophetias

Matth. 14.

Joan. 19.

phetias omnes impletas viderent: sed quia Deum fieri hominem, ut moreretur pro hominibus, fuit excessus Divinæ sapientiæ, illum ingratitude solvit malitia: nam de eodem excessu Judæi formarunt culpam, quando dixerunt: *Homo cum sis, te facis Deum.* Viderunt quod Deus homo fieret, & excessum verterunt in crimen, dicentes quod homo fieret Deus: nam in tribunali malitiæ virtutes mutantur in culpas; & in iudicio ingrato tamquam delicta amoris, sapientis excessus damnantur.

Joan. 10.

*Deus
fuit
et homo
sapiens
amavit.*

584 Exhibuit se Deus sapienter amantem, dum fieret homo pro remedio hominum: quia licet modis alijs posset Deus reparare mundum, ille fuit perfectior ac sapientior: ex alijs sequerentur absurditates. Nam si Deus de potentia absoluta, ex pura misericordia vellet remittere hominibus omne debitum, eosque justificare, esset locus credendi ac dicendi non satisfieri iustitiæ. Item si decrevisset Deus ut Angelus carnem assumeret, & pro hominibus pateretur, præterquam quod ille Angelus plenè satisfacere Divinæ iustitiæ non posset, sequeretur absurdum maximum, scilicet quod homines putarentur manere magis obstricti creaturæ, à qua forent redempti, quàm suo Creatori, à quo fuerant conditi: cū longè maius crederent redemptionis, quàm creationis beneficium: & hic modus valdè à Divina sapientia abhorreret. Par, imò maius foret absurdum, quod Deus homines oneratos

peccatis, qui in vitijs obfoduerant, ex pura bonitate salvaret: quia contra iustitiam & aequitatem videretur æternis præmijs condonare æternarum poenarum reos. Igitur Deus pro nostra reparatione factus homo mirificè commendavit suum amorem, & manifestavit suam iustitiam: quia nec amor ultra progredi, nec iustitia poterat rectius satisfieri.

*Anandi
modus
optimus.*

585 Ille perfectissimus & optimus amandi modus est, quo ita implentur leges amoris, ut non deferantur obligationes iustitiæ.

Jam Christus omnes amoris leges in Cruce impleverat moriens pro hominibus, cū ex latere ferro lanceæ patfacto, *Exiit sanguis & aqua.* Volunt aliqui aquam & sanguinem ex Christi latere prodijisse, ut aqua corresponderet illi, qua Pilatus *Lavit manus coram populo.* Et sanguis corresponderet illi, quem Judæi super se ipsos, & filios suos, in omnium supplicium postularunt: *Sanguis ejus super nos, & super filios nostros.*

Joan. 19.

Matth. 26.

*Iustitia cū
amore.
Matth. 2. 7*

Quid? si sanguis ille supplicium est, quomodo egreditur ex benevolò Christi corde? Nonne cor illud ardentissimum ad amandū: quomodo apparet rigidum ad puniendum? Quia est illud excessivè amare, ita se in amando gerere, ut satisfiat iustitiæ, postquàm amori satisfactum est: sic punire peccata, ut peccatores redimantur, & neque amor offensus, neque iustitia querula evadat. Idcirco Deus homo factus est, ut redimens peccata hominum satisfaceret amori absque injuria iustitiæ:

titia: sic igitur amavit Deus, quia scivit modum amandi.

§. SECUNDUS.

Obstinatio animi excæcat lucem mentis, ut sit ingratus.

Obstinatio excæcat mentem.

586 Maxima dignum est admiratione, quòd sapientes Hebræi populi ignorarent excessum Dei humanam carnem assumentis, ut homines redimeret, cum ad agnoscendum illum perspectas, & exploratas habuerint tot rationes, & probationes in Prophetijs, quas legebant, & exponebant, in miraculis, quæ patrabat Christus, in doctrina, quam inculcabat, & in virtutibus, quibus ejus persona fulgebat. Cur igitur ignorarent illum excessum? Quia malitia obstinata est, ne fateretur debitum. Cum verò obstinatio animi lucem mentis obtenebret, manent ingrati beneficiorum immemores, quia vivunt obstinati. Dicebat Pharaon se nescire Dominum Deum. Et quis in Pharaone extinxit lucem mentis? Obstinatio. *Ego indurabo* (aiebat Deus) *cor Pharaonis.* Et cū obstinatione cor obdurerit, Deus mansit incognitus à Pharaone in Ægypto, & à suo populo Hierosolymis.

Exod. 14

Cæcitas alia ignorantiæ alia malitiæ. Iai. 35.

587 At, si Isaias prædixit aspectum Messie aperturum esse cæcorum oculos: *Deus ipse veniet, & salvabit nos: tunc aperientur oculi cæcorum:* quomodo Judæi ad Christi conspectum ita cæci manserunt, ut visum Christum ignoraverint? Paucis dicam pro meo

captu. Magnum est discrimen inter cæcitatem ignorantia, & cæcitate malitia: cæcitas ignorantia subjicitur veritati, quando illam agnoscit: cæcitas malitia traditur obstinationi, quando veritas manet cognita: gentilitatis cæci visum receperunt viso Christo, quia veritas Christi illis oculos aperuit: cæci populi Hebræi manserunt magis cæci, quia cognita Christi veritate, se devoverunt obstinationi. Ad hæc, Messia aspectus gentilitatis cæcis oculos aperuit, sed non Judæis cæcis: quia sicut oculi ingenti luce perstricti obcæcantur, ita ingrati beneficij ingentibus: & certè Deum fieri hominem beneficium maximum fuit. Inter homines Adamus, & Eva fuere primi ingrati: & quando illis oculi aperti fuere? Post peccatum: *Aperi sunt oculi eorum.* Clausos ergo gerebant oculos ante, quando à Deo beneficij cumulati? Ita: quia fuere inter homines primi ingrati: & ingratis hoc evenit: magnitudine beneficiorum cæcutiunt, sicut oculi debiles vehementia lucis. Hæc fuit cæcitas Adami. Cæcus Adamus, sed Judæi illo cæciores ad agnoscendam veritatem, Christum, quia illo ingratiore fuere Deo. Adamus caligavit in tenebris mendacij. Judæi caligaverunt etiam illuminati luce ipsius veritatis, quæ est Christus.

Indæorum cæcitas.

Gen. 2.

Cæcitas obstinatio nis fuit in gentilitate. Iai. 10.

588 Duo sunt in sacra historia Textus, qui nobis satis manifestant cæcitatem Judæorum, fuisse cæcitate ingratitudinis, & obstina-

stinationem malitiæ. Prior fuit, quando Judæi petierunt à Christo, ut illis perspicuè exponeret, an Filius Dei esset: *Si filius Dei es, dic nobis palam.* Posterior, quando Caiphas ab illo rogavit, an esset Filius æterni Parentis: *Tu es Christus Filius Dei benedicti?* Postulant à Domino Pharisei ut se Filium Dei manifestet, quasi volentes eum agnoscere, & adorare redemptorem mundi; sed ubi se declaravit Filium unigenitum Dei: *Ego & Pater unum sumus,* arripuerunt lapides ut jacerent in eum propter manifestatam veritatem: *Sustulerunt lapides Judæi, ut lapidarent eum.* Quid si petunt ut se manifestet, cur lapidibus appetunt, cum se declarat? Quia Phariseorum malitia non volebat Christum manifestari, ut in illum Judæi crederent, sed ut illum lapidarent: & ut pateretur Christus tamquam homo, ut non confiterentur illum tamquam Deum. Cum enim beneficium foret maximum, quòd Deus homo fieret, illos ingratitudo obcæcavit, ut obstinati malitiæ, talis beneficij evaderent immemores.

Marc. 14.

Joan. 10.

Veritati quam insensu Judæi Marc. 14.

589 Rogat Caiphas à Christo Domino, an sit Filius Dei: aperit Christus veritatem: *Ego sum.* Quo audito ita excandescit, ut statim vestimenta laceret, dicatque adstantibus, sufficere auditam blasphemiam, ut damnetur: *Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam.* Quid? Si Caiphas dubitabat, an vir ille foret Messias, cur ab illo se proficiente Filium Dei, non postulat suæ asser-

tionis rationem: siquidem Judæi roganti incumbit examinare, & purificare veritatem: quòd si nolit scire veritatem, cur interrogat? Interrogatio Caiphas non fuit ad talem virum agnoscendum Messiam, Filium Dei: nam Prophetia, & miracula talem manifestabant: fuit, ut malitia damnaret veritatem: cum enim Christus esset ipsamet veritas, quæsit ingratitudo in Christo quod amplius damnaret. Voluit damnare illum propter excessum hominis facti, & propter veritatem profitentis se Deum: *Audistis blasphemiam.* Cæcitas profeta ex ingratitudine est cæcitas malitiæ, & idèò traditur obstinationi, quando magis agnoscit debitum.

aliquid obsequii non est in malitia.

Veritas non auditur, & damnatur.

Joan. 19.

Veritas inter tyrannos est blasphemia.

590 Non interrogavit Caiphas ad sciendum, sed ad interrogandum: & cum solum interrogaret ad interrogandum, non intellexit veritatem, & damnavit innocentiam. Pilatus rogavit à Christo expositionem veritatis, & cum rogaret, noluit responsum audire: *Quid est veritas?* & cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos. Si interrogat, cur non expectat responsum? Quia interrogat ad interrogandum, & qui interrogat solum ut interroget, & non ex amore veritatis, aut illam non audit, ut Pilatus, aut condemnat, ut Caiphas. Dixit blasphemiam esse: *Audistis blasphemiam:* quia blasphemia reputatur veritas inter tyrannos, & excessus amoris inter ingratos: veritas inter tyrannos viat spoliavit Jehu, &

Mm capite

capite Baptistam. Excessus amoris erga ingratos est blasphemia inter hostes; quæ Davidem in se etata est, & Christum Cruci affixit: talem enim excessum invidia carpit; & ingratitude negat.

Invidia quomodo in epretatur veritate. Ioan. 2. Math. 26.

De sui corporis templo loquebatur Dominus, quando dixit: *Solvite templum hoc, & in tribus diebus reedificabo illud.* Et Judæi interpretati sunt de templo Hierosolymitano: & Dominum accusarunt de dicto tãquam blasphemia contra templum Dei: *Novis sine autem venerunt duo falsi testes, & dixerunt: hic dixit: Possum destruere templum, & post triduum reedificabo illud.* Si Christus loquitur de morte sui corporis; à qua pendebat: salus & redemptio mundi, quomodo homines illum accusant de blasphemia in genti contra templum Dei? Vis intelligere? Id suggillavit invidia, & ingratitude hominum: quando verò ingratitude interpretatur, & invidia sugillat, excessus ipse redemptionis est blasphemia contra Deum: non est excessus amoris, ut prædicat veritas; est injuria templi, ut interpretata est ingratitude Judæorum, quando accusarunt, vel Caiphæ, quando interrogavit.

Beneficium reputatur delictum ab ingratis. Marc. 14.

591. Verùm; si Christus se apprehendendum tradit satellitibus, & moriendi horam suam gloriam reputat, cur Caiphæ se declarat Filium Dei, si hæc manifestatione poterat eripi à morte: *Ego sum.* Quia certus erat inter inimicos & ingratos condemnationem, ut moreretur pro hominibus, non

mansuram dubiatur: siquidem quod se magis viderent obstrictos; eò certius maiori malicia damnarent. Ut repararetur mundus, debuit mori Christus, & ut Christus moreretur, debuit condemnari innocentia: medium autem ut condemnaretur innocentia fuit, ut Christus manifestaretur redemptor; cum enim redemptio mundi esset maximum beneficium, ingratorum malitia, ne agnosceret beneficium, interficeret benefactorem: & hæc potissima causa fuit, ob quam Judæi Christum occiderunt. *Nos* (dicebant illi) *legem habemus, & secundum legem debet mori; quia filium Dei se fecit.* Probè noverant: Judæi Deum carne humana induendum, ut redimeret homines; cum tamen ingratitude cæci forent, Christo talem excessum verterunt in culpam; quia cecitas ingratitude ipsi amoris excessibus magis tenebescit.

592. Quæro tamen, quomodo Judæi allegant legem, quæ non dabatur, *Nos legem habemus, & obliviscuntur prophetiarum, quas noverant: Misit verbum, & sanavit eos: Filius datus est nobis.* Quia lex, juxta quam Christus damnatus necem subijt, fuit ingratitude Judæorum, comite malitia; & quando malitia observat pro lege ingratitude, omnia negantur; prophetiæ non sunt prophetiæ, miracula sunt illusiones, beneficia sunt delicta; interficitur benefactor ac si foret malefactor; eò tantum nomine, ne malitiosa ingratitude agnoscat beneficium, & fa-

& fateatur gratiam.

§. TERTIUS.

Amor patiens solus amor est.

593. Fuit adeò perversa, & beneficiorum immemor ingratitude hominum, ut cunctis excessibus quibus Christi amor se exhibuit sapientem, correspondere obstinatione & malitia. Assumpsit Deus carnem in hominum remedium, & pro magnitudine elegit nasci in abjecto ac vili præsepio. *Reclinavit enim in præsepio.* Et hac humili paupertate suum prodit amorem, & sapientiam; amorem, quia inops natus rigorè hiemis sustinuit: & solus amor, qui patitur, legitimus amor est. In sacra Pagina amor dicitur dolor, & dolor appellatur amor. De senibus, qui vehementer affectarunt Susannam aequè pulchram atque honestam, narrat sacer Textus: *Ambo erant vulnerati amore; atque indicaverunt dolorem.* Misit Alexander Jonathæ summo sacerdoti coronam auream, ut hoc munere suum testaretur amorem, quem per litteras significavit his verbis: *Ut que sunt nostra sentias.* Amorem constituit in sensu, quia amare sine sensu, impossibile est. In rubo spinoso apparuit olim Deus Moyfi inter flammæ. Quia ignis ille externus satis manifestabat internum ignem amoris, quo ardebat erga suum populum, quem venerat liberaturus; ideo apparebat non inter rosarum blanditiem, sed inter rubi as-

Amor patiens legitimus est.

Luc. 2.

Dan. 13.

1. Marc. 10.

Exod. 4.

Ingratitudo pro lege reputatur. Psal. 108. Sai. 9.

peritatem; quia amor inter rosas languescit, sed inter vepres excitatur: siquidem quò quis plus patitur, eò plus diligit: fugere sentes ac spinas, esset veluti languentem amorem sopire: igitur Christus in præsepio asperitates quaesivit, ut ferendū amorè excitaret.

594. Excessum amoris, quò Deus pro hominibus puer factus est, ex duobus concipio; altero quòd pro pueritiam se Deus constituerit in statu sibi maiorem inferente molestiam: altero, quòd se constituerit in tali statu nobis maius efferente blandimentum. Quoad primum, mihi habeo persuasum, nasci Deū in ætate puerili, fuisse constitui in statu sibi magis molesto, & maioris afflictionis. Nā plus concipit doloris qui vivit tamquā puer, quā qui moritur tamquam homo. Ezechias pro suæ sanitatis expetitæ signò elegit solem potiùs regredi in orientem, quā progredi in occidentem, proclivorem arbitratus solis progressum, quā regressum. *Facile umbram crescere: neque hoc volo ut fiat, sed ut revertatur.* Si sol moventis Angeli regulæ & ductum sequitur, cur non videtur aequè difficile accelerari ad occidentem, atque reduci ad orientem? Sol cursum faciens ad occidentem, properat ad moriendum; regrediens in orientem, tendit ad nascendum: & certè compelli solem quando gigas in splendoribus est, ut regrediens ad nativitatem & pueritiam vivat tamquam puer, difficilius est quā mori ac sepeliri in occasu.

Puer Deus factus.

Pueri factus maior. Isa. 40. 6. 7.

4. Reg. 10.

595 Facilius judicatur mori inter tormenta instar hominis, quàm se deprimere ad parvitatem & nativitatem pueri, ut puerilis ætas & vita denuò transfigatur. Duobus discipulis procurantibus sedes honestiores in temporali regno Christi obtulit Dominus propriæ necis calicem: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sũ*: Fortiter & intrepidè acceptant oblata tormenta, ac si forent gaudia: *Dicunt ei: Possumus*. Illis postea intimavit Christus novum natalitium, & pueritiam subeundam iterùm, ut cælum ingredi possent: quo mādato tristati verterunt ora in partem adversam. Notabile certamen, & repugnātia affectuum! Si calix, dura & violenta mors est, cur libenter acceptatur? Si ad pueritiā regressi est vitam proferre, cur recusat? Quia prius est mori instar hominum, posterius est vivere instar puerorum: & in hac vita nihil molestius est quàm vivere instar pueri illum, qui intelligit instar hominis. Proh, in quas angustias Deum adduxit amor quando fecit puerum! Minori horrore fuit discipulis mori tamquam homines, quàm vivere tamquam pueros. Talis est anxietas, qua homines appetunt in omnibus magnitudinem, & averfantur parvitatem: & Deus, cùm natura esset magnus, noluit benignitate fieri parvus: fuit actiō, quam postulabat in Deo fervor amoris, & in nobis exigebat superbix tumor: actiō verò quæ satisfacit amori, & succurrit amato, excessus est

Tormentū
vivendi in
star pueri.

Deus puer
q̄ amoris

amoris sapientis. 596 Quoad secundum, quo Deus factus puer manifestavit excessū amoris, fuit, quia se constituit in statu maioris erga homines blandimenti. Plus enim illaqueat oculos, permeat ac pulsat corda Deus ætate tenera puer, quàm ætate virili homo. Descendit Deus ad montem Sinai, ut ostentaret suæ potestatis magnitudinem, & vocat Moysen, ut montem ascendat ad colloquendum: *Vocavit eū Dominus de monte*. Apparet Deus in fornace Babylonica inter tres pueros, & absque ulla vocum sollicitatione detinet Nabucodonosorem, ut gradientem consideret: *Ecce ego vizi deo: & species quarti similis Filio Dei*. Si Nabucodonosor non expectat vocem Dei vocantis, ut in fornace aspiciat, cur expectat Moysen, ut montem ascendat? In monte ostentabat Deus magnitudinem, in fornace exhibebat parvitatem, dum se pueris accommodaret: in monte erat Deus magnus realiter, in fornace erat Deus parvus apparenter: & Deus apparens parvus ita furatur oculos, ita expugnat animos, ut Moyses non nisi vocatus ascendat montem ad videndum Deum magnum Dominum: Nabucodonosor non vocatus accurrat ad videndum parvum puerum. Quando Deus magnus, videtur capi non posse oculis, neque affectibus: quando Deus puer eam infert cordibus vim, ut ipsas expugnet voluntates: & quidem excessus qui leniter ac efficaciter volun-

Puer Deus
ut nos
amem &
moveat.

Dan. 3.

Exod. 19.

Vita solum
utilis ad
penas &
merita.

Nativitas
hominis,
Dei valde
dispar.

Amor
Christi ex
sapientia.

voluntates subigit, excessus est amoris sapientis.

597 Commendavit Christus amorem excessu, simulque edocuit homines, vitam solum esse utilem, ut per penas obtinerentur merita coram Deo: siquidem idem Deus in præsepio nascebatur patiens; & sicut per elationem, qua homo appetijt fieri Deus, perditus fuerat: ita Deus fiebat homo, ut hominem humilitate sua repararet homo Deus. Verùm animadverto hominem fuisse natum sublimiter in manibus Dei, & Deum fuisse natum viliter in abjecto stabulo. Quid? illud natalitium tam sublime, hoc tam vile? In hoc certè exhibuit Christus æquè suum amorem ac sapientiam: nam ostendit hominem, qui natus fuerat in manibus Dei, amisisse gratiam inter felicitates terreni paradisi: & Deum fuisse natum in vili præsepio, ut homini recuperaret gratiam inter paupertatis incommoda & molestias: sicque intelligeret homo accepto remedio & exemplo, in hac vita per molestias ac labores comparari gratiam.

598 Redemptio fuit opus Divini amoris, quod æterna sapientia architectata est: & sic in omnibus excessibus prodidit suum amorē simul & sapientiam. Nascitur pauper, vivit humilis & abjectus, moritur opprobrijs latratus, ut suum erga nos testetur amorem, præbeatque exemplum, dum sibi eligit dolores tamquam sapiens: hæc enim vera sapientia

est ad merendum apud Deum, sustinere dolendo, ad merendum per dolores. In Thabore audivit Petrus Christum loquentem de penis suæ mortis, à quibus illum dissuadere conatus est suadendo longam ibi moram ad fruendum præsentem illa gloriā, & notavit sacer Historicus ignorantiam Petri: *Nesciens quid diceret*. Nescius Petrus in volendo permanentiam gloriæ Thaboris? Ita: quia impediēbat meritum Crucis: & scire verum est, scire mereri sustinendo: in Thabore Christus fruebatur, in Calvario patiebatur: sed patientia in dolendo commendabat excessum in merendo: non enim sapit amare qui plus fruitur, sed qui plus meretur. Ignoravit Petrus, scivit Christus: quia scivit anteferre patientiam in Calvario gloriæ in Thabore: nā per patientiam in Calvario mundi salutem meritus est.

599 Verùm sicut se gessit in gratitudo hominum circa mysterium Incarnationis ignorando Deum factum hominem, ita se gessit in ejusdem natalitio ex eadem malitia. Cùm enim Christus se Regem ac Deum nascendo manifestaret, ejusdem Divinitatem tegentes siluerunt Judæi. Ingressi Hierosolymā Magi querentes locum nati recenter Regis: *Ubi est qui natus est Rex Judæorum?* Turbatur Herodes, & cum illo omnis civitas novo accepto nuntio: jubet statim acciri Pontifices & Scribas ad consulendum de loco: unanimiter respondent Messiam nasciturum in Bethlehē

Mm 3 juxta

Christi di-
vinitatem
regnum

Matth. 2.

Mich. 5. juxta Michæam: *Et tu Bethlehem terra Juda nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiit Dux, qui regat populum meum Israel.* Sic tacentes occultarunt Divinitatem Messia, quam idem Propheta multo antea prædixerat: *Ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israel: & egressus ejus ab initio à diebus æternitatis.* Cur igitur tacent ac regunt Christi Divinitatem, si hæc satis ostendebat venisse Christum, ut eriperet sceptrum à diabolo, & non ab Herode? Quia Judæorum malitia videre cupiebat Herodem turbatum, mundum deceptum, Christum mortuum. Agnoverunt excessum, quem ut ingratitude negaret, à malitia imploravit opem: nam malitia ingrati excedit omnes. Dixerunt locum nativitatis, & siluerunt veritatem Divinitatis: dixerunt ubi nascebatur, & tacuerunt unde veniebat: *à diebus æternitatis.* In hoc igitur se professi sunt ingratos: ingratus enim, quando loqui de obligationibus opus est, dicit minores, silentio maiores involvit: sic olim se gessere Scribæ, sic & hodie se mundus gerit.

§. QUARTUS.

° Ingratus cum sit diabolo malitiosior, ipsis brutis rudior ac hebetior est.

Malitia maior ingrati quam diaboli. Agam. 7.

600 Mentis aciem dirigens in reliquos excessus, quos Christus pro hominibus operatus est, cõpertum habui, quod cum quæreret populum suum, ut illi reme-

dium afferret doctrinã & miraculis, hominum ingratitude illi correspondit malitiã & blasphemijs. Admiratione defixi audiunt Pharisæi Christum in templo: *Et mirabantur Judæi.* Et post admirationem subsecuta est detractio ex malitia: quærebant enim quomodo ille documenta daret sapiens, cum litteras à nullo magistro acceperit: *Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit?* Eruebant impugnationem veritatis, unde eruere debuerant cognitionem: nam puer tali sapientiã præditus quin didiceret in mundo, satis se manifestabat doctum in schola Divinitatis. Prophetiã illum denuntiabant sapientem, consiliarium Dei, ac magistrum populi sui: *Oculi tui videntes præceptorem tuum.* Et cum doctrina illa esset Dei, tradita juxta prophetias, noluerunt illum agnoscere ut Filium Dei, cum eo ipso se talem exhibuerit, sapiens ac docens quin didiceret. Evæ persuasit diabolus fore ut Adamus & illa evaderent sicut dii scientes: *Eritis sicut dii scientes.* Quid? ex eo tantum quod scirent, dii forent, seu haberentur? Ita: quia saudebat diabolus illis futuram scientiam ingenitam, & non à magistro traditam; scire autem absque magistro proprietas Divina est. Hoc agnovit diaboli malitiã, & noluit agnoscere ingratitude Judæorum; quamvis enim Judæus malitiosior foret diabolo, ut esset ingratus Deo: siquidem à Deo ad diabolum defecit: tamen polens maiori malitiã quàm diabolus

Ingratitudo regit homines brutiores brutis. Isai. 1.

lus, evasit brutior ipsis brutis animalibus. *601. Queritur Deus ingratitude suum populum, & ait: Cognovit vos possessorem suum, & asinus præ sepe domini sui: Israel autem me non cognovit.* Quid? bruta intelligunt? bruta carent discursu & ratione. Cur igitur potest agnoscere irrationalitas, quod non assequitur discursus? Irrationalitas brutorum cognovit, quod hominum ratio ignoravit: quia licet bruta fuerint irrationalia natura, homines fuere irrationales ingratitude: & irrationalitas ingratitude reddit homines magis brutos, quàm irrationalitas naturæ. Quare si homines ignorarunt Deum doctorem, hæc ignorantia non evenit ex defectu manifestationis, sed ex ingratitude obsecante: *Videntes non vident.*

Luc. 8.

*602. Fuit cæca adeo malitia Judæorum, ut cum se Christus manifestaret per miracula in favorem hominum: siquidem solus Deus illa edere potest, utpote solus habens potestatem super omnem creatam naturam: Judæi propter miracula illum negaverint. Christo patranti miracula duo per calumnia objecere Judæi: alterum esse injustum, quia violabat Sabbatum edens miracula ad medendum paralyticis & cæcis: *Non est hic homo Deo, quia Sabbatum non custodit;* alterum edere miracula in potestate demonis: *In nomine Beelzebub princeps demoniorum ejicit demonia.* Nec poterat malitiã plus intendi, nec esse magis ignorans, quàm chari-*

Isai. 9.

603. Quæro tamen: si Deus poterat reparare mundum, quia suam deprimendo magnitudinem sustineret ingratitude hominum.

Luc. 11.

tatem convertere in culpam, & diabolo adscribere quod peculiare Dei est: at in tribunali ingratorum amor hoc accidit, ut charitas judicaretur culpa, amoris excessus, delictum. Certe ignoro sit ne maior demonis malitiã, angentis hujus ingratitude. Noluit demon experimento assequi, esset ne Christus filius Dei, & tentans per miracula, postulavit conversionem lapidum in panes: *Dicite lapides isti panes fiunt.* Itaque demon ex ipsis miraculis volebat eruere probationem Divinitatis Christi: & contra Judæi ex ipsis miraculis calumniari arguebant illum injustum, proindeque Deum non esse: *In nomine Beelzebub ejicit demonia.* Quænam hujus tanti discriminis ratio? Dæmone agebat tentatorem malitiosum: populus agebat malitiosum ingratum: & maior fuit malitiã & ingratitude populi Hebræi, quàm malitiã & tentatio demonis: siquidem eo pervenit, ut defumeret argumentum contra Divinitatem, unde demon illud pro ipsa Divinitate capiebat. At cum malitiã esset effectus ingratitude, cum populus ille foret malitiosior demone, evasit rudior & hebetior brutis animalibus: nam bruta agnoverunt Creatorem suum, Judæi crucifixerunt: *Cognovit vos possessorem suum, & asinus præ sepe domini sui: Israel autem non cognovit.*

Ingratitudo Judæorum maior demonis malitiã.

*Meritum
fidei cum
certitudine
gratificatio*

an. 5.

num, cur elegit amor tot operari excessus, & tot subire penas? Quia voluit manifestare amorem suum excessibus, & Divinitatem miraculis, ut relinqueret motiva fidei, & esset locus meritis gratiae. Proh magnus amoris excessus, & magna profunditas sapientiae! Utrumque operatus est Christus in coena ante amorem; nam mansit in Sacramento praesens, ut augeter nobis gratiam in anima. Ibi enim aequè se occultans, & suum prodens amorem, eripuit aspectum oculis, & reliquit motiva fidei, ut per fidem multiplicaret merita & gratiam. Nec poterat dari amor sapientior quam qui ita facit objectum praesens, ut veritatem probaret absque fidei, & ipsius meriti detrimento.

Hoc gerit Christus in miraculo Eucharistiae: hoc gessit in alijs miraculis, quibus implebantur prophetae: sic enim probabat veritatem fidei, ut non laederet merita credentium. Cur igitur non crediderunt Judaei videntes miracula quae Christus patrabat, & impletas prophetias? Quia fuere ingrati beneficijs, & ob culpam ingratitude perdidit meritum fidei. *Si crederetis Moysi, (aiebat Christus) crederetis forsitan mihi, quia de me locutus est.* Nec Moysi puro homini, nec Christo homini Deo crediderunt, quia deficiente in illis gratitudine, defecit fidelitas erga Moysen, & fides erga Christum: haec enim ingratorum conditio est, ut sint Deo increduli, & hominibus in-

fideles. Fuit tamen amor adeo excessivus, ut voluerit Deus fieri homo propter homines, non obstante ingratitude hominum contra Deum: tunc enim se Deus exhibuit magis amantem, quando hominum ingratitude innouit magis peruersa: amant igitur tamquam excedens, quia nos reparavit tamquam sapiens: & peruersa ingratitude Deo sapienter amanti correspondit malitia: quia cum sit vitium ignorantius, est malitiosius, ut deficiat obligationi, & neget debitum.

CAPUT III.

In patientia erga ingratos valde enimit Christi amor.

§. PRIMUS.

Sublimior in Deo magnitudo est sustinere tormenta, quam patrare miracula.

604 **D**ilexit Christus homines aeterna sapientia: sustinuit homines infinita patientia, & aequè in utroque exercuit suam Divinitatem. Talis enim patientia solū poterat exerceri per hominē Deum; siquidē non solū oppetijt mortē crucifixus, sed etiam venditus, flagellatus, corona spinea in contēptum redimitus; & certē sic patiens se Deum exhibuit. *Quid sunt plagae istae in medio manuum tuarū?* Demirantur Angeli Deum plagatū, & non potius condolent ejus plagis? Miracula admirationem, tormenta

*Patientia
index Di-
uinitatis.*

Zuch. 13.

menta

menta pariunt compassionem: cur igitur hac opportunitate caelestes aulici non transfixi dolore, sed admiratione manent defixi? Volunt applaudere Deo maiora gerenti, ac exhibenti: & quidem grandius, ac mirabilius aliquid in Deo apparet sustinere tormenta, quam patrare miracula. *Ego pono eam a me ipso, & potestatem habeo ponere eam.* Nos certos reddit Dominus de sua potestate, ut vitam propriam amittat violentia poenarum. Quid: vitam amittere effuso sanguine, pati defectū unionis inter praecipuas hominis partes, est potestas in Christo? Putabam esse potentiam formare caelum, & terram, conservare vitam in se, & in omnibus viventibus. Potentia multa in Deo est multorum tormentorum pro nobis toletantia: quod enim Deus plus patitur, eò plus exhibet amoris, & potentiae: quia solus amor, & potentia valuerunt immortalem Deum poenis, ac morti subicere.

Isa. 10.

*Patientia
Dei in pa-
niti.*

*Injuria
ac dolores
in Christo
patiente.*

Isa. 19.

605 Innumerabiles fuere Christi injuriae, ac tormenta, quae juxta subiecti excellentiam dolorem infligebat: nam quod subiectum delicatius, & nobilius est, eò plus doloris concipit. Bis tormenta omnia Christus sustinuit: in horto quando apprehendit imaginatione, & in passione quando sensit executioni mandata: nam dolor sentitur & cogitatus, & infligitus: quò igitur maius est iudicium ad apprehendendum, maior est dolor ad cruciandum. *Manus Domini tetigit me.* Dice-

bat Job concipiens doloris acerbiter. *Digitus Dei est hic.* Dicebant Aegyptij à Deo puniti. Quid? Maior fuit insectatio Jobi, quam supplicium Aegyptiorum, ut ille appellaret eam manum Dei, isti digitum? Ita: nam Jobo relicta fuit anima, in qua intellectus residet: *Ecce in manu tua est: veruntamen animam illius serua.* Et solus ille plus patitur, qui plus intelligit: quòd si Christo satisfacere ad effusionem sanguinis tormenta repraesentata, quantum infligerent dolorem executioni mandata per hostiles, & invidiosas manus.

Exod. 8.

*Intelliges
magis do-
let.*

*Confirmat
cum
dicitur na 70.
Instate
conferuntur.
Luc. 22.*

*Math.
27.*

Luc. 23.

*Aviditas
patiens di
in Christo
infallabi-
lis.
Isa. 59.*

606 Fuere tormenta illa repraesentata Christo in horto, adeo saeva, ut necesse fuerit quòd Aeternus Pater mitteret caelestem Angelum pro Domino confortando. *Apparuit autem illi Angelus de caelo confortans eum.* At si acerbiores fuere in cruce dolores infligti, quā in horto repraesentati, cur Pater in horto per Angelum confortat, & in cruce deserit? *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Si opem tulit Pater in horto naturae humanae timēti repraesentata tormenta, cur non in cruce illa re ipsa patienti? Confortavit illum in horto, quia Filius in horto suam voluntatem cum paterna conformavit: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Deseruit in cruce, ut per quandam veluti urbanam correspondentiam Pater conformaret voluntatem suam cū voluntate Filij. Dixerat Filius in cruce *sitio*, quasi sitibundus alios, atque alios dolores appeteret

Nō pro